

e-PORADNIK

POWIAT ŚWIDNICKI

wydanie III/2021

www.pomocprawna.oic.lublin.pl
www.powiatswidnik.pl
www.oic.lublin.pl

poradnik przygotowany w ramach zadania publicznego realizowanego
w formie powierzenia zadania przez Zarząd Powiatu Świdnickiego

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

Polska Fundacja Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego
„OIC Poland” w Lublinie

Publikacja bezpłatna.

E-Poradnik przygotowany w ramach umowy zawartej z POWIATEM ŚWIDNICKIM - z dnia 14.12.2020r. o powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej w powiecie świdnickim w 2021r. przez organizację pozarządową.

Realizator Zadania i Wydawca :

Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego "OIC Poland" z siedzibą w Lublinie

ul. Gospodarcza 26

20-213 Lublin

tel.: (81) 710-46-30

fax: (81) 746-13-24

e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl

<http://www.oic.lublin.pl>

Polska Fundacja Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego
„OIC Poland” w Lublinie

Autor artykułów:

Dorota Ulikowska – Prawnik/Mediator

Lublin, październik 2021

Strona 1

Spis treści

1. Wprowadzenie – nieodpłatne porady prawne, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, edukacja prawna.....	3
2. Odszkodowanie za zalanie mieszkania	6
3. Brak zapłaty za wykonaną usługę.....	11
4. Rozwiązanie umowy o pracę za 7-dniowym uprzedzeniem w przypadku przejścia zakładu pracy na innego pracodawcę	16
5. Samochód potrącił Twoje dziecko. Kto ponosi odpowiedzialność?	20
6. Zadośćuczynienie za doznaną krzywdę	24

1. Wprowadzenie – nieodpłatne porady prawne, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, edukacja prawna

Nieodpłatna pomoc prawna i edukacja prawna świadczona jest zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej.

Miejsce świadczenia pomocy:

I punkt

Dzień tygodnia	Godziny	Miejsce
Poniedziałek	10:00-14:00	Starostwo Powiatowe w Świdniku ul. Niepodległości 13 II piętro, pokój 56
Wtorek	08:00-12:00	
Środa	08:00-12:00	
Czwartek	08:00-12:00	
Piątek	08:00-12:00	

II punkt - TRAWNIKI

Dzień tygodnia	Godziny	Miejsce
Środa	11.30 – 15.30	Trawniki - Ośrodek Pomocy Społecznej Trawniki 630
Czwartek	-	-
Piątek	8.30 – 12.30	Trawniki - Ośrodek Pomocy Społecznej Trawniki 630

II punkt - MEŁGIEW

Dzień tygodnia	Godziny	Miejsce
Poniedziałek	-	-
Wtorek	8.30 – 12.30	Urząd Gminy Mełgiew, ul. Partyzancka 2
Środa	-	-
Czwartek	8.30 – 12.30	Urząd Gminy Mełgiew, ul. Partyzancka 2
Piątek	-	-

Zapisy na wizyty:

Termin wizyty ustalany jest telefonicznie pod nr **691 965 484**

Na jaką pomoc możemy liczyć?

Nieodpłatna pomoc prawna obejmuje:

- ✓ poinformowanie o obowiązującym stanie prawnym
- ✓ oraz o przysługujących prawach i obowiązkach, w tym
- ✓ w związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, administracyjnym, sądowym lub sądownoadministracyjnym,
- ✓ wskazanie sposobu rozwiązania problemu prawnego,
- ✓ przygotowanie projektu pisma w tych sprawach, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądownoadministracyjnym,
- ✓ sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w różnych rodzajach postępowań,
- ✓ nieodpłatną mediację

Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje:

- ✓ działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, w tym, w razie potrzeby, sporządzenie wspólnie z osobą uprawnioną planu działania i pomoc w jego realizacji. Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje w szczególności porady dla osób zadłużonych i porady z zakresu spraw mieszkaniowych oraz zabezpieczenia społecznego
- ✓ nieodpłatną mediację

Nieodpłatna mediacja obejmuje

- ✓ poinformowanie osoby uprawnionej o możliwościach skorzystania z polubownych metod rozwiązywania sporów, w szczególności mediacji oraz korzyściach z tego wynikających
- ✓ przygotowanie projektu umowy o mediację lub wniosku o przeprowadzenie mediacji
- ✓ przygotowanie projektu wniosku o przeprowadzenie postępowania mediacyjnego w sprawie karnej
- ✓ przeprowadzenie mediacji
- ✓ udzielenie pomocy w sporządzeniu do sądu wniosku o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem

Nieodpłatna mediacja **nie obejmuje** spraw, w których:

- ✓ sąd lub inny organ wydał postanowienie o skierowaniu sprawy do mediacji lub postępowania mediacyjnego;
- ✓ zachodzi uzasadnione podejrzenie, że w relacji stron występuje przemoc.

Kto może skorzystać?

Z porad może skorzystać każda osoba, której nie stać na odpłatne porady i która złoży stosowne oświadczenie.

Nieodpłatna pomoc prawna od dnia 16 maja 2020 r. obejmuje także sprawy związane z prowadzeniem działalności gospodarczej przez osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą – niezatrudniające innych osób w ciągu ostatniego roku.

Inne informacje

Porady co do zasady udzielane są podczas osobistej wizyty w punkcie porad. W sposób szczególny z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego skorzystać mogą kobiety w ciąży, które z porad prawnych skorzystać mogą poza kolejnością.

Osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście, oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się - udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, może odbywać się poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, tj. w miejscu zamieszkania, przez telefon, po umówieniu terminu wizyty wskazując preferowany sposób udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej czy obywatelskiej.

Edukacja prawna

Edukacja prawna jest procesem ustawicznym, prowadzonym wobec obywateli w każdym wieku. Edukacja młodzieży szkolnej obejmuje wiedzę na temat podstawowych praw oraz obowiązków, funkcjonowania profilaktyki i zwalczania przestępstw a także funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Ma ona na celu zapobieganie wykluczeniu prawnemu w dorosłym życiu oraz uwrażliwieniu na potrzebę zachowania porządku prawnego.

Szczególną wartość w edukacji prawnej mają metody aktywizujące oraz zajęcia praktyczne poruszające zagadnienia prawne. Pozwalają one uczniom skonfrontować ich dotychczasowe doświadczenie i poglądy z uniwersalnymi wartościami oraz literą prawa. To wyposaża ich w wiedzę i kształtuje umiejętność rozwiązywania problemów.

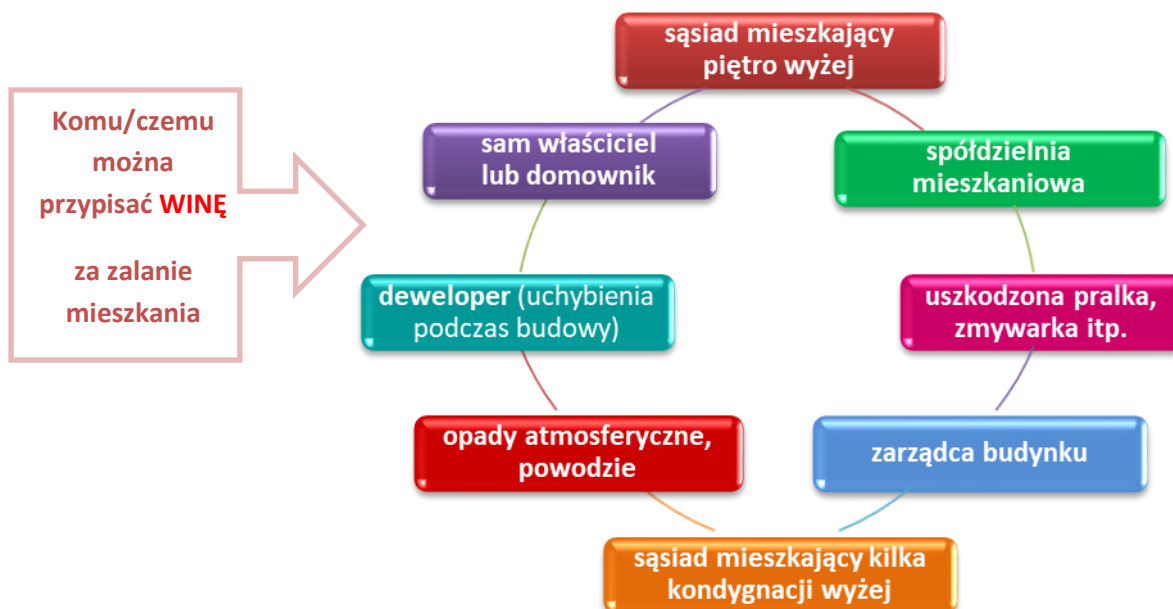
2. Odszkodowanie za zalanie mieszkania

Zalanie mieszkania przez sąsiada mieszkającego na wyższej kondygnacji to częste zdarzenie, które może wyrządzić wiele szkód. W rzeczywistości jednak wina nie zawsze spoczywa na sąsiadach, ponieważ przyczyną usterki mogą być błędy instalacyjne. Wówczas zalanie mieszkania może wynikać z winy spółdzielni. Niejednokrotnie do takich zdarzeń dochodzi także przez awarię sprzętów domowych.

Na kim spoczywa odpowiedzialność za zalanie mieszkania?

Zalanie mieszkania może nastąpić z winy różnych osób lub podmiotów, jak też przedmiotów. Wina może leżeć po stronie spółdzielni mieszkaniowej, zarządcy budynku, sąsiada mieszkającego na wyższej kondygnacji (nawet kilka pięter wyżej). Może wydarzyć się w wyniku awarii technicznej sprzętów domowych, ale także jako następstwo istniejących szczególnych warunków atmosferycznych, czy wreszcie wskutek niedopatrzenia samego właściciela mieszkania albo innego domownika.

Gdy mieszkanie zostanie zalane, zwykle bez większego kłopotu można ustalić źródło wycieku wody, np. obserwując mokry ślad na suficie. Woda spływająca z wyższej kondygnacji w pierwszej chwili sugeruje sąsiada mieszkającego piętro wyżej nad zalanym lokalem, ale ostatecznie po sprawdzeniu i analizie wycieku nie zawsze można przypisać winę temu sąsiadowi. Wbrew pozorom winny może być sąsiad mieszkający kilka pięter wyżej, albo żaden z sąsiadów, choć mokra plama na suficie podpowiada coś innego.

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Mieszkając w budynkach wielokondygnacyjnych trzeba liczyć się z ryzykiem wystąpienia podobnych sytuacji, które czasem mogą skończyć się uszkodzeniem tylko ściany lub sufitu, ale niejednokrotnie trzeba wyremontować cały pokój lub łazienkę, czy nawet całe mieszkanie. Sytuacja dodatkowo komplikuje się, gdy ustalenie winnego takiego przykrego i kosztownego (z uwagi na remont naprawczy) zdarzenia, nie zawsze jest możliwe, co oznacza, że nie ma komu przypisać odpowiedzialności za powstałą szkodę. Ubezpieczenie mieszkania na tę okoliczność staje się koniecznością.

WAŻNE

W przypadku zalania mieszkania w wyniku awarii rur wodociągowych właściciel lokalu ponosi odpowiedzialność jedynie za stan rur poziomych

Natomiast za awarię rur wodnych lub kanalizacyjnych biegnących w ścianie, w pionie, wina może leżeć po stronie:

- Spółdzielni - np. nie przeprowadziła prawidłowej kontroli okresowej
- Dewelopera - np. dopuścił się niedopatrzeń podczas budowy

Zalane mieszkanie – co dalej?

W sytuacji stwierdzenia zalania mieszkania właściciel jest zobowiązany podjąć różne działania.

Pierwszy krok – ograniczenie zniszczeń

Po zaobserwowaniu wyciekającej wody należy jak najszybciej zlokalizować źródło awarii i zminimalizować straty. Są to proste, typowe zabiegi podejmowane w zależności od okoliczności, często jednocześnie przez kilka osób, gdyż szybka interwencja powstrzyma dalsze szkody, np.:

- jeśli woda kapie z sufitu należy postawić jakieś naczynie
- poinformować sąsiada (najlepiej udać się do niego osobiście), który może nie wiedzieć o wycieku (często u sąsiada w domu może być sucho)
- odciąć dopływ wody, zakręcić zawory w domu (jednak gdy usterka dotyczy pionów kanalizacyjnych bloku, należy wezwać zarządcę budynku)
- przy awarii zmywarki, pralki itp. sprawdzić prawdopodobne źródła wycieku wody

Drugi krok – zbieranie dowodów

Właściciel zalanego mieszkania (lub domownik, lokator itp.) powinien zebrać jak najwięcej dowodów potwierdzających zalanie mieszkania i powstałych w związku z tym szkód, np. wykonać zdjęcia, nagrać filmy, zebrać dane świadków (sąsiadów, znajomych), sporządzić protokół zalania, itp.

PAMIĘTAJ!

Najpierw zbierz dowody zalania mieszkania, dopiero potem możesz doprowadzić mieszkanie do porządku, np. zebrać ewentualny nadmiar zgromadzonej wody czy zabezpieczyć sprzęt i meble w mieszkaniu przed zniszczeniem.

Dowody najlepiej zebrać w obecności sąsiada, jako prawdopodobnego winowajcy oraz przedstawiciela spółdzielni mieszkaniowej – o ile jest to możliwe.

Jednocześnie z gromadzeniem dowodów należy sporządzić **protokół zalania**, na którym powinny znaleźć się podstawowe informacje, dane i fakty, jakie są znane, np.:

- dokładna data i godzina zalania,
- adres zalanego mieszkania,
- nazwisko właściciela mieszkania,
- opis szkód z dokładnym uwzględnieniem wszystkich strat,
- przyczyna zalania,
- dane osoby lub podmiotu odpowiedzialnego za zalanie,
- dane osobowe świadków zdarzenia,
- podpis administratora budynku i właściciela lokalu.

Zgromadzone materiały będą ważnym dowodem dla ubezpieczyciela, ewentualnie dla sądu w przypadku, gdy osoba odpowiedzialna nie będzie poczuwać się do winy.

Trzeci krok – poszukiwanie sprawcy

Na tym etapie należy ustalić sprawcę powstałych szkód. Nie zawsze będzie to proste, gdyż sąsiada nie ma w domu lub nie chce współpracować, hydraulik nie stwierdzi źródła awarii u sąsiada piętro wyżej ani u sąsiadów na wyższych kondygnacjach, piony kanalizacyjne są szczelne itp. a woda wciąż kapie z sufitu.

Czwarty krok – ubezpieczyciel

Po zebraniu wszystkich informacji dot. zalania, w tym dowodów, ustaleniu przyczyny zalania oraz osoby za nie odpowiedzialnej (nie zawsze jest to możliwe), należy zgłosić zalanie mieszkania do ubezpieczyciela i wystąpić o wypłatę odszkodowania z polisy z tytułu zalania lokalu. Nie warto zwlekać z tym zgłoszeniem, ponieważ warunki polisy zwykle uwzględniają termin, w jakim należy zgłaszać szkody (najczęściej jest to tylko kilka dni, zwykle 3-7 dni) w zależności od polisy. W przypadku zgłoszenia się do ubezpieczyciela po upływie wskazanego w polisie terminu można spotkać się z odmową wypłaty odszkodowania. Jednak w wyjątkowej sytuacji, np. gdyby do zalania mieszkania doszło pod dłuższą nieobecność właściciela, który zauważył zdarzenie i powstałą szkodę dopiero po

powrocie do domu, wówczas odszkodowanie zostanie wypłacone, należy jednak uprawdopodobnić późniejsze zgłoszenie i odpowiednio udokumentować ten fakt, np. pobyt na wczasach, wyjazd za granicę lub do sanatorium, weekend nad jeziorem, itp. To, czy poszkodowany otrzyma odszkodowanie za zalane mieszkanie, oraz w jakiej wysokości, zależy od rodzaju zawartej polisy ubezpieczeniowej.

WAŻNE

Szkodę zgłaszamy tylko do jednego ubezpieczyciela

Gdy winnym zalania mieszkania jest sąsiad lub wspólnota mieszkaniowa, zdarzenie należy zgłosić, powołując się na polisę sąsiada lub wspólnoty.

Gdy sam właściciel jest winny zalania mieszkania albo zalanie jest następstwem warunków atmosferycznych, zdarzenie należy zgłosić do swojego ubezpieczyciela.

Procedura ubezpieczeniowa

Gdy właściciel zalanego lokalu lub sąsiad posiada ubezpieczenie mieszkania od zalania i zgłosi to zdarzenie, wówczas ubezpieczyciel wyznaczy rzeczoznawcę, który sporządzi protokół szkód i ustali przyczyny zalania oraz osoby (podmioty) winne zalania. Rzeczoznawca może potrzebować pomocy w ustalaniu wartości zniszczonych dóbr materialnych. Niezwykle przydatne będą posiadane zdjęcia, wykonane przed zniszczeniem, rachunki i faktury zakupu zniszczonych mebli i sprzętu, itp., gdyż na ich podstawie rzeczoznawca sprawniej dokona oszacowania szkody.

Dowody powyższe mogą okazać się konieczne także w sytuacji, gdy właściciel nie zgadza się z wyceną rzeczoznawcy i chce ubiegać się o wyższe odszkodowanie. Podobnie przydatna może być wcześniej przygotowana przez właściciela wycena szkód.

Po dokonaniu oględzin i sporządzeniu szczegółowego protokołu ubezpieczyciel ma do 30 dni na wypłatę odszkodowania. Natomiast zwykle po upływie 7 dni osoba ubiegająca się o odszkodowanie jest informowana o jego wysokości, a także ewentualnie o konieczności dostarczenia dodatkowej, potrzebnej dokumentacji.

Gdy mieszkanie zalał sąsiad, który nie ma ubezpieczenia

Jeśli sąsiad posiada OC uwzględniające szkody wyrządzone innym, wówczas uznanie przez niego swojej winy oraz ocena rzeczoznawcy zwykle są wystarczające do uzyskania odszkodowania.

Natomiast, gdy sąsiad nie posiada ubezpieczenia OC, ale uznaje swoją winę, wówczas musi ponieść koszty związane z remontem naprawczym lub samodzielnie usunąć wszelkie wyrządzone

szkody. Problemy pojawiają się, gdy sąsiad nie poczuwa się do odpowiedzialności. Taka sytuacja wymaga wystąpienia na drogę sądową.

Zgodnie z zasadą z art. 415 KC - kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Przesłankami odpowiedzialności przewidzianej w powyższym przepisie są: szkoda, czyn sprawcy noszący znamiona winy oraz związek przyczynowy pomiędzy tym czynem a szkodą.

O winie sprawcy szkody można mówić wówczas, gdy jego zachowanie w kontekście całokształtu zdarzenia ma charakter obiektywnie bezprawny oraz, gdy można mu postawić zarzut, iż mając świadomość szkodliwego skutku swego zachowania i przewidując jego wystąpienie, celowo zmierzał do osiągnięcia owego skutku (wina umyślna) lub nie dołożył należytej staranności, aby skutkom owego zachowania zapobiec (wina nieumyślna - niedbalstwo). Niedbalstwo polega na niedołożeniu staranności niezbędnej do uniknięcia skutku, którego sprawca nie chciał wywołać. Stopień zawinienia sprawcy jest bez znaczenia, ponieważ każdy stopień winy, nawet najlżejszy, uzasadnia nałożenie na sprawcę szkody obowiązku jej naprawienia.

Zgodnie z art. 6 KC ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne, dlatego występując do sądu powód musi dostarczyć dowody na poparcie swoich twierdzeń. Mieszkając w budynku wielorodzinnym często właściciele lokali zdają sobie sprawę, jakich mają sąsiadów. Jeżeli sąsiad, który zalał mieszkanie, może stronić od odpowiedzialności, wówczas warto protokół zalania/ protokół strat sporządzić w obecności świadków lub rzeczoznawcy. Wówczas zgromadzone dowody będą podstawą do roszczenia w sądzie.

Podstawa prawna:

- *Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 ze zm.)*
- *Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1805)*

Autor: Dorota Ulikowska – Prawnik

3. Brak zapłaty za wykonaną usługę

W umowach o wykonanie usługi dosyć często pojawiają kłopoty po stronie usługodawcy z otrzymaniem zapłaty za wykonane prace. Klient - czyli zamawiający usługę - uchylając się przed płatnością, w terminie ustalonym przez strony w łączącej ich umowie, jest w zwłoce. Mamy też do czynienia z nienależytym wykonaniem zobowiązania po stronie zamawiającego. Poza tym przepisy podatkowe nakładają na usługodawcę obowiązek odprowadzenia podatków, nawet gdy nie otrzymał swojej należności w terminie, więc tym bardziej zależy mu, aby zamawiający jak najszybciej wywiązał się z obowiązku zapłaty.

(Nie)Wykonanie zobowiązań według Kodeksu cywilnego

Kodeks cywilny zawiera przepisy dotyczące wykonania zobowiązań oraz skutków ich niewykonania lub nienależytego wykonania.

Wykonanie zobowiązania sprowadza się w zasadzie do spełnienia świadczenia przez dłużnika (zobowiązanego), gdyż polega na takim jego zachowaniu, w wyniku którego zostają spełnione wszystkie jego obowiązki wynikające z umowy, np. usługodawca wykonał naprawę urządzenia, a zamawiający zapłacił za tę usługę – obie strony umowy wywiązały się ze swoich zobowiązań.

Z nienależytym wykonaniem zobowiązania mamy do czynienia, gdy dłużnik co prawda podjął czynności z zamiarem wykonania zobowiązania, ale osiągnięty przez niego wynik nie odpowiada świadczeniu określone w umowie lub także wymogom wskazanym w obowiązujących przepisach, np. usługodawca wykonał naprawę urządzenia, ale niedokładnie, niestarannie i zamawiający kwestionuje poprawność naprawy albo też usługodawca rozpoczął naprawę urządzenia lecz jej nie dokończył i oceniając rozsądnie nie dokończy jej w umówionym terminie.

PATRZ PRZEPISY!

art. 354 KC

§ 1. Dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom.

§ 2. W taki sam sposób powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania wierzyciel.

art. 355 KC

§ 1. Dłużnik obowiązany jest do staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju (należyta staranność).

§ 2. Należytą staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności.

Usługa wykonana a zapłaty BRAK - przesłanki

Brak uiszczenia zapłaty w terminie za wykonaną usługę jest nienależytym wykonaniem umowy i narusza tym samym przepisy Kodeksu cywilnego (zob. wyżej). Gdy dłużnik (zamawiający usługę) nie spełnia świadczenia w terminie (uchyla się, ewentualnie spóźnia z płatnością), lub nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela (jeżeli termin zapłaty nie był oznaczony w umowie) może być następstwem okoliczności obciążających dłużnika lub powstałych bez jego winy.

Gdy dłużnik nie spełnia świadczenia w terminie, wówczas powstaje...**Opóźnienie**

- Uchybienie terminowi **nie jest** następstwem okoliczności obciążających dłużnika, np. choroba

Zwłoka

- Uchybienie terminowi **jest** następstwem okoliczności obciążających dłużnika, np. niedbalstwo, lenistwo

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Sposoby odzyskiwania zapłaty za wykonaną usługę

Wierzyciel (w tym przypadku wykonawca usługi) ma kilka sposobów na odzyskanie swojej należności: rozpoczynając od ugodowego, osobistego załatwienia sprawy na drodze polubownej, poprzez ostrzejsze pisemne wezwania, a skończywszy na złożeniu do sądu pozwu o zapłatę.

ETAPY	OPIS DZIAŁANIA	UWAGI
KROK 1 UGODOWY	Wezwanie do zapłaty Miękkie dochodzenie swoich należności- czyli przypomnienie klientowi o tym, że termin zapłaty minął, a zobowiązanie nie zostało uregulowane. W wezwaniu do zapłaty należy wyznaczyć nowy termin z zastrzeżeniem, że jeżeli kolejny termin minie bez zapłaty podejmiemy dalsze kroki prawne.	Zmierza do polubownego rozwiązania sprawy (SMS-em, mailem, listem poleconym)
KROK 2	Wezwanie do zapłaty nie odniosło skutku	Pismo należy wysłać listem poleconym albo za zwrotnym

**PRZED-
SĄDOWY**

Należy sporządzić pisemne ostateczne wezwanie do zapłaty informując dłużnika, czyli zamawiającego usługę, że dalsze unikanie spłaty zobowiązania skutkować będzie skierowaniem sprawy na drogę sądową.

potwierdzeniem odbioru

KROK 3**Założenie sprawy w sądzie**

*Pozew można
złożyć do e-sądu
lub do sądu
tradycyjnego*

SĄDOWY

W tym celu wierzyciel, czyli wykonawca usługi, składa do sądu pozew o zapłatę, a wraz z nim jest zobowiązany uiścić opłatę sądową, gdyż dochodzenie roszczeń wynikających z umów wymaga ww. opłaty. Sąd wydaje nakaz zapłaty, w którym zobowiązuje kontrahenta do uregulowania zaległej płatności wraz z kosztami sądowymi.

KROK 4**Egzekucja komornicza**

*Ten etap wiąże się
z koniecznością
poniesienia
kosztów egzekucji*

EGZEKUCJA

Po ogłoszeniu i uprawomocnieniu się wyroku/ nakazu zapłaty wierzyciel (wykonawca usługi) może zgłosić się do komornika w celu rozpoczęcia ściągania długu, gdy dłużnik nadal nie uiszcza zapłaty za usługę.

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Wykonanie usługi a obowiązek podatkowy

Data wykonania usługi ma znaczenie dla wyznaczenia momentu wystawienia faktury, gdyż zgodnie z przepisami ustawy o VAT fakturę należy wystawić nie później niż 15 dnia miesiąca następującego po tym, w którym wykonano usługę. Faktura zwykle określa termin zapłaty, w którym zamawiający usługę zobowiązany jest uiścić należność. Data wykonania usługi ma wpływ na dzień powstania obowiązku podatkowego. Wykonanie usługi nakłada więc na usługodawcę obowiązek odprowadzenia podatków.

PATRZ PRZEPISY!**art. 14 ust. 1c ustawy o podatku od osób fizycznych**

Za datę powstania przychodu (...) uważa się, z zastrzeżeniem ust. 1e, 1h i 1i, dzień wydania rzeczy, zbycia prawa majątkowego lub wykonania usługi, albo częściowego wykonania usługi, nie później niż dzień:

- 1) wystawienia faktury albo
- 2) uregulowania należności.

Koszty sądowe dochodzenia roszczeń

Postępowanie przed sądem w związku z dochodzeniem roszczeń wynikających z umów wymaga uiszczenia opłaty. Może być prowadzone jako postępowanie uproszczone – wówczas wymagane są opłaty stałe pod warunkiem, że wartość przedmiotu sporu (zaległa zapłata) nie przewyższa 20 tys. zł. Opłaty wynoszą odpowiednio przy wartości dochodzonej kwoty:

- do 500 złotych – w kwocie 30 złotych;
- ponad 500 złotych do 1500 złotych – w kwocie 100 złotych;
- ponad 1500 złotych do 4000 złotych – w kwocie 200 złotych;
- ponad 4000 złotych do 7500 złotych – w kwocie 400 złotych;
- ponad 7500 złotych do 10 000 złotych – w kwocie 500 złotych;
- ponad 10 000 złotych do 15 000 złotych – w kwocie 750 złotych;
- ponad 15 000 złotych do 20 000 złotych – w kwocie 1000 złotych.

W sprawach o prawa majątkowe przy wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia ponad 20 000 złotych pobiera się od pisma opłatę stosunkową wynoszącą 5% tej wartości, nie więcej jednak niż 200 000 złotych.

W przypadku elektronicznego postępowania upominawczego – EPU – stawka wynosi jedną czwartą (1/4) opłaty stosunkowej w postępowaniu zwykłym, która wynosi 5% wartości należności głównej.

DODATEK

Do wezwania do zapłaty można dołączyć informacje o:

- rozpoczęciu naliczania odsetek – w jakiej wysokości i według jakich reguł obliczanych
- albo zawieszeniu zapłaty odsetek, jeżeli dłużnik ureguje zobowiązanie niezwłocznie w terminie (tu należy wskazać ilość dni)
- w przypadku braku zapłaty dług zostanie wystawiony na giełdzie długów
- zastrzeżeniu powierzenia sprawy kancelarii windykacyjnej albo opublikowania danych dłużnika w bazie BIG.

Poza tym należy zwrócić szczególną uwagę na:

- korzystanie z różnych narzędzi ugodowego i pozasądowego dochodzenia roszczeń (pozwoli to na szybkie uzyskanie zaległej zapłaty)
- zawsze zachowuj potwierdzenia i dowody na to, że kontrahent był wzywany wiele razy do zapłaty (zachowaj SMS-y, e-maile, wysyłaj listy polecone albo za potwierdzeniem odbioru, spotykaj się dłużnikiem w towarzystwie świadków)
- ważna jest systematyczność w wysyłaniu przypomnień (zachować równy odstęp np. co 7 dni przez miesiąc), w tym wyślij do kontrahenta „przypominajkę” o nadchodzącym terminie zapłaty na 3-4 dni wcześniej, np. SMS-em

- nie ociągaj się z podejmowaniem kolejnych kroków w dochodzeniu roszczenia – szybka reakcja jest istotna, ponieważ dla skutku ściągalności długu ogromne znaczenie ma przedawnienie roszczenia, które dla usług wynosi 2-3 lata (w zależności od okoliczności i rodzaju usługi).

Podstawa prawna:

- *Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 ze zm.)*
- *Ustawa z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 755 ze zm.)*
- *Ustawa z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 685 ze zm.)*
- *Ustawa z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1128 ze zm.)*

Autor: Dorota Ulikowska – Prawnik/mediator

4. Rozwiązanie umowy o pracę za 7-dniowym uprzedzeniem w przypadku przejścia zakładu pracy na innego pracodawcę

W wyniku sprzedaży, wydzierżawienia lub fuzji z innym przedsiębiorstwem zakład pracy lub jego część przechodzi na innego pracodawcę. W rezultacie nowy pracodawca przejmuje wszystkie prawa i obowiązki swojego poprzednika, pracownik zaś zachowuje wszystkie swoje dotychczasowe prawa i obowiązki. Nowy właściciel staje się z mocy prawa pracodawcą wszystkich pracowników przejętego zakładu, również tych, którzy się temu sprzeciwiają. Kodeks pracy reguluje taką sytuację i daje pracownikom możliwość rozwiązania stosunku pracy za siedmiodniowym uprzedzeniem bez wypowiedzenia, poprzez złożenie oświadczenia woli na piśmie o rozwiązaniu umowy o pracę.

Przejście zakładu pracy na innego pracodawcę

W razie przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę staje się on z mocy prawa stroną w dotychczasowych stosunkach pracy. Za zobowiązania wynikające ze stosunku pracy, powstałe przed przejściem części zakładu pracy na innego pracodawcę, dotychczasowy i nowy pracodawca odpowiadają solidarnie.

Jeżeli u pracodawców, o których mowa wyżej, nie działają zakładowe organizacje związkowe, dotychczasowy i nowy pracodawca informują na piśmie swoich pracowników o:

- przewidywanym terminie przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę
- jego przyczynach
- prawnych, ekonomicznych oraz socjalnych skutkach dla pracowników
- zamierzonych działaniach dot. warunków zatrudnienia pracowników, w szczególności warunków pracy, płacy i przekwalifikowania

WAŻNE

Przekazanie pisemnych informacji dotyczących przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę powinno być dokonane przez dotychczasowego i nowego pracodawcę i powinno nastąpić co najmniej na 30 dni przed przewidywanym terminem przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę.

Pracodawca, z dniem przejścia zakładu pracy lub jego części, jest obowiązany zaproponować nowe warunki pracy i płacy pracownikom świadczącym dotychczas pracę na innej podstawie niż umowa o pracę oraz wskazać termin, nie krótszy niż 7 dni, do którego pracownicy mogą złożyć oświadczenie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia proponowanych warunków. W razie niezgodnienia nowych warunków pracy i płacy dotychczasowy stosunek pracy rozwiązuje się z upływem okresu równego okresowi wypowiedzenia, liczonego od dnia, w którym pracownik złożył oświadczenie

o odmowie przyjęcia proponowanych warunków, lub od dnia, do którego mógł złożyć takie oświadczenie.

7-dniowe uprzedzenie jako wyjątkowe rozwiązanie stosunku pracy

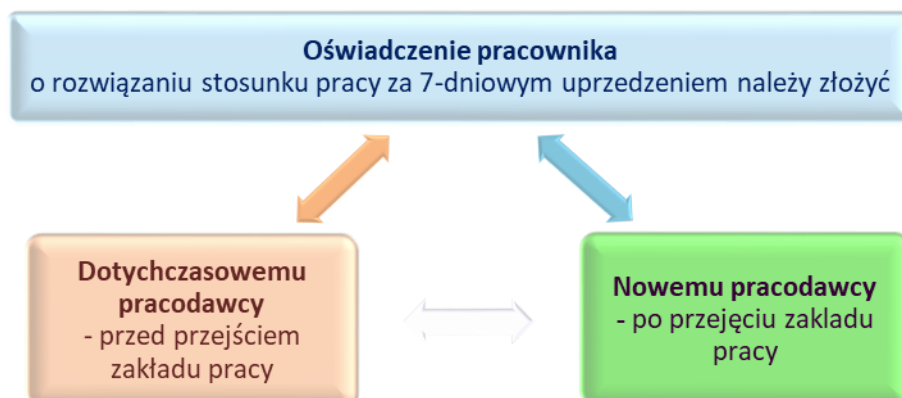
Rozwiązanie stosunku pracy przez pracownika bez wypowiedzenia, za siedmiodniowym uprzedzeniem jest szczególnym sposobem zakończenia stosunku pracy. Pracownik może z niego skorzystać w sytuacji przejścia zakładu pracy na innego pracodawcę na podstawie art. 23¹ Kodeksu pracy (dalej jako KP).

Pracownik w terminie 2 miesięcy od przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę, może bez wypowiedzenia, za siedmiodniowym uprzedzeniem, rozwiązać stosunek pracy. Oznacza to, iż pracownik, aby skutecznie rozwiązać umowę o pracę, musi złożyć stosowne oświadczenie ww. terminie, tak aby od dnia dotarcia tego oświadczenia do pracodawcy do dnia w którym mija dwumiesięczny termin, upłynęło co najmniej 7 dni (jest to siedmiodniowy termin uprzedzenia). Oświadczenie będzie złożone w dacie, w której dojdzie do pracodawcy w taki sposób, że będzie on mógł zapoznać się z jego treścią. Nie ma tu znaczenia data sporządzenia oświadczenia przez pracownika, lecz data doręczenia pracodawcy.

WAŻNE

Podmiot przejmujący zakład staje się z mocy prawa pracodawcą wszystkich pracowników przejętego zakładu, w tym tych pracowników, którzy się temu sprzeciwiają.

Pracownik podpisując umowę o pracę z jednym pracodawcą dysponuje swobodą dotyczącą zawierania umów, która wyraża się w swobodnym decydowaniu, czy pracownik w ogóle chce zawrzeć umowę o pracę, z kim chce ją podpisać i na jakich warunkach. Jednak nie oznacza to, że pracownik jest zmuszony do kontynuowania pracy z innym pracodawcą, gdy dojdzie do przejęcia jego zakładu pracy przez inny podmiot, który od dnia przejęcia zakładu będzie jego „nowym” pracodawcą. Zasada swobody zawierania umów odnosi się również do możliwości swobodnego podjęcia decyzji o dalszej pracy na nowego pracodawcy, bądź o jej rozwiązaniu.

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Rozwiązanie umowy, a nie wypowiedzenie

Rozwiązanie stosunku pracy przez pracownika bez wypowiedzenia, za siedmiodniowym uprzedzeniem nie jest wypowiedzeniem umowy o pracę, ani przez pracownika, ani przez pracodawcę. Pracownicy, którzy skorzystają z prawa uregulowanego w art. 23¹ § 4. KP, dokonują rozwiązania umowy. Rodzi to skutki takie same, jakie prawo wiąże z rozwiązaniem stosunku pracy przez pracodawcę za wypowiedzeniem (korzyść dla pracownika), ale wypowiedzeniem nie jest. Pracownik po rozwiązaniu umowy w tym trybie nie świadczy pracy.

Odprawa lub odszkodowanie po rozwiązaniu umowy o pracę za 7-dniowym uprzedzeniem

Prawo do odprawy nabywa pracownik, który rozwiązał stosunek pracy bez wypowiedzenia za 7-dniowym uprzedzeniem z powodu poważnej **zmiany na jego niekorzyść** warunków pracy po przejęciu przez innego pracodawcę.

Ale jeśli do rozwiązania umowy dojdzie wskutek jej wypowiedzenia przez pracownika, czyli pracownik nie skorzysta z możliwości rozwiązania umowy o pracę za 7-dniowym uprzedzeniem, lecz złoży oświadczenie o rozwiązaniu umowy z okresem wypowiedzenia, z przyczyn nie dotyczących przejmującego pracodawcę, wówczas nie powstaje prawo do odprawy.

W obu przypadkach rozwiązania umowy **pracownik nie ma prawa do odszkodowania** za okres wypowiedzenia.

ORZECZNICTWO

Uchwała SN z 10 października 2000 r. (III ZP 24/00, OSNP 2001/3/63)

Rozwiązanie stosunku pracy za 7-dniowym uprzedzeniem powoduje dla pracownika skutki, jakie przepisy prawa pracy wiążą z rozwiązaniem stosunku pracy przez pracodawcę za wypowiedzeniem (art. 23¹ § 4 KP). Jednak pracownikowi, który w związku z przejściem zakładu pracy na innego pracodawcę skorzystał z możliwości rozwiązania stosunku pracy bez wypowiedzenia za 7-dniowym uprzedzeniem, nie przysługuje ani wynagrodzenie za okres wypowiedzenia, ani odszkodowanie za skrócenie okresu wypowiedzenia przewidziane w art. 36¹ § 1 KP.

Uchwała SN z 18 czerwca 2009 r. (III PZP 1/09, OSNP 2011/3-4/32)

Rozwiązanie stosunku pracy w trybie art. 23¹ § 4 KP nie uprawnia do nabycia odprawy pieniężnej, o której mowa w art. 8 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (...), chyba że przyczyną rozwiązania stosunku pracy była poważna zmiana warunków pracy na niekorzyść pracownika.

Rozwiązanie umowy po przejęciu zakładu pracy jest równoznaczne z rozwiązaniem stosunku pracy za wypowiedzeniem przez pracodawcę. Stosuje się wtedy ustawę o zwolnieniach grupowych. Na jej podstawie pracownik ma prawo do odprawy, jeżeli rozwiązanie nastąpiło z przyczyn nie dotyczących pracownika. Istnienie tych przyczyn zależy od wystąpienia sytuacji (raczej wyjątkowych), w których przejęcie zakładu pracy powoduje poważne zmiany na niekorzyść pracownika.

Nie będzie miało to miejsca, gdy pracownik rozwiązał stosunek pracy wyłącznie z przyczyn jego dotyczących, np. z powodów osobistych, zmiany miejsca zamieszkania, uzyskania możliwości korzystniejszego zatrudnienia, itp. Wypowiedzenie stosunku pracy nie ma wtedy nic wspólnego z warunkami zatrudnienia u nowego pracodawcy, a pracownik tylko korzysta z przyznanego mu szczególnego uprawnienia do rozwiązania stosunku pracy.

Aby nie było wątpliwości, w jakim trybie następuje rozwiązanie umowy (czy po zastosowaniu zwykłego wypowiedzenia przez pracownika, czy 7-dniowego uprzedzenia z art. 23¹ § 4 KP), pracownik powinien w pisemnym oświadczeniu wskazać, z jakiego trybu rozwiązania umowy chce skorzystać.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1320, ze zm.)

Autor: Dorota Ulikowska – Prawnik/Mediator

5. Samochód potrącił Twoje dziecko. Kto ponosi odpowiedzialność?

Potrącenia pieszych na drogach i ulicach zdarzają się nazbyt często. Takie zdarzenia bardzo często dotyczą osób małoletnich, niejednokrotnie z bardzo poważnymi konsekwencjami zdrowotnymi. Jeżeli dziecko potrącone przez samochód dozna obrażeń fizycznych lub psychicznych wówczas rodzice, w imieniu małoletniego, mogą dochodzić roszczeń z polisy OC tego pojazdu, nawet jeżeli kierowca nie ponosi winy za spowodowanie wypadku.

Odpowiedzialność kierowcy na zasadzie ryzyka

Odpowiedzialność za szkody powstałe w ruchu drogowym określa przepis art. 436 Kodeksu cywilnego (dalej jako: KC), zgodnie z którym kierowca pojazdu będącego w ruchu jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną przez ten pojazd w każdym wypadku, chyba że szkoda nastąpiła wskutek zaistnienia siły wyższej, wyłącznej winy poszkodowanego lub wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą kierowca nie ponosi odpowiedzialności (tzw. zasada ryzyka).

Z treści art. 436 KC wynika, że pieszy może ubiegać się o odszkodowanie niemal w każdym przypadku, chyba, że w toku postępowania okaże się, że wypadek nastąpił z jego wyłącznej winy, np. gdy przechodził przez ulicę na czerwonym świetle, albo szedł w nocy nieoświetloną drogą bez odblasków i po złej stronie drogi.

Wypadek osób dorosłych oraz osób małoletnich powyżej 13 lat

Jeżeli do wypadku dojdzie z wyłącznej winy osoby dorosłej lub osoby małoletniej powyżej trzynastego roku życia, wówczas poszkodowani nie otrzymają odszkodowania ani od kierowcy ani od ubezpieczyciela. Jeżeli wina leży po obu stronach – kierowcy pojazdu oraz pieszego, np. pieszego

przechodził w miejscu niedozwolonym, ale i kierowca nie jest bez winy, gdyż jechał zbyt szybko – wówczas pieszemu zostanie przyznane odszkodowanie, ale będzie pomniejszone o wskaźnik przyczynienia się przez pieszego do wypadku.

Wypadek małoletnich dzieci poniżej 13 lat

Dziecko, które w dniu wypadku nie ukończyło 13 roku życia, nie ponosi odpowiedzialności za swoje czyny, ze względu na swój wiek. Małoletniemu poniżej 13 lat nie można przypisać winy.

PATRZ PRZEPISY!

art. 426 KC

Małoletni, który nie ukończył lat trzynastu, nie ponosi odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę.

W razie wypadku nie ma więc zastosowania przesłanka wyłącznej winy poszkodowanego, czyli dziecka, która wyłączyłaby odpowiedzialność kierowcy. Odpowiedzialność kierowcy za wypadek **może być jednak ograniczona** ze względu na przyczynienie się małoletniego poszkodowanego poniżej 13 r.ż. do powstania szkody na jego osobie, np. gwałtowne wtargnięcie dziecka na ulicę na czerwonym świetle albo przebiegnięcie na drugą stronę ulicy w miejscu niedozwolonym.

PRZYKŁAD

Kasia chodzi do III klasy szkoły podstawowej, ma 9 lat. W drodze do szkoły tylko w jednym miejscu musi przejść na drugą stronę ulicy, ale jest tam sygnalizacja świetlna. Kasia jest ostrożna, wie jak zachować się na przejściu dla pieszych, zadbali o to rodzice. Gdy pewnego dnia wyszła do szkoły spóźniona, spieszyła się, więc zamiast pójść jak zwykle bezpieczną trasą do przejścia dla pieszych zdecydowała skrócić drogę i przejść na drugą stronę ulicy w miejscu niedozwolonym. Niestety wybiegła prosto pod jadący samochód. Jej wtargnięcie na jezdnię było gwałtowne i niespodziewane. Kierowca, pomimo zachowania odpowiedniej prędkości, nie zdążył w porę wyhamować i potracił dziewczynkę. Pomimo, że do wypadku doszło wskutek nieodpowiedniego zachowania Kasi, będzie ona uprawniona (w imieniu małoletniej wystąpią jej rodzice) do dochodzenia odszkodowania z polisy OC samochodu. Jednakże przyznane odszkodowanie będzie pomniejszone o odpowiedni wskaźnik procentowy z uwagi na przyczynienie się dziewczynki do tego wypadku.

WAŻNE

Im niższy wiek poszkodowanego małoletniego dziecka, w wieku poniżej lat 13, tym mniejszy jest jego stopień przyczynienia się do wypadku.

Do wypadku z udziałem dzieci poniżej 13 lat nie można podchodzić jednakowo. Po stronie poszkodowanego dziecka potrąconego przez samochód, które ma zaledwie 3-4 lata, nie ma winy. Mało tego, wątpliwe jest nawet przypisywanie mu obiektywnej nieprawidłowości postępowania polegającej na zachowaniu niezgodnym z zasadami korzystania z drogi przez pieszych. W takich sprawach sądy uznają, że nie ma podstaw, aby obniżyć należne odszkodowanie, nawet gdy dziecko, nagle wtargnie na ulicę w miejscu niedozwolonym. Stopień przyczynienia się dziecka do wypadku rośnie wraz z nim.

ORZECZNICTWO

Wyrok SN - Izba Cywilna z dnia 29 października 2008 r. (IV CSK 228/08)

Jeżeli małoletni, który nie ukończył lat trzynastu, przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia może zostać zmniejszony stosownie do okoliczności, do których, wobec wyłączenia winy, zalicza się ocena zachowania dziecka według miernika obiektywnej prawidłowości zachowania. Stosowany wzorzec postępowania powinien uwzględniać zróżnicowany, ze względu na rodzaj zdarzenia, wiek, stopień świadomości i rozeznania małoletniego.

Podsumowując – w przypadku potrącenia małoletniego poniżej 13 lat, przyznane świadczenia mogą być pomniejszone o procentowo ustalony wskaźnik przyczynienia, który zależy od okoliczności konkretnej sprawy, ale przede wszystkim od wieku dziecka. Nie ma jednak możliwości aby poszkodowane dziecko było pozbawione w całości prawa do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych. Ubezpieczyciel nie może odmówić wypłaty odszkodowania z OC, jeśli osoba poniżej 13 roku życia doprowadzi do zdarzenia np. wbiegając pod samochód. W tym wypadku zastosowanie ma zasada ryzyka, a więc sprawca odpowiada niezależnie od swojej winy.

Czy rodzice ponoszą odpowiedzialność za wypadek, do którego przyczyniło się ich dziecko?

Każdego dnia dochodzi do wypadków komunikacyjnych, w których często poszkodowanymi są dzieci. W przypadku doznania uszczerbku na zdrowiu, małoletnim dzieciom przysługuje odszkodowanie z OC sprawcy oraz stosowne zadośćuczynienie. Ubezpieczyciel nie może odmówić wypłaty odszkodowania, nawet jeśli szkoda została wywołana nieprawidłowym zachowaniem dziecka, ponieważ nie jest ono w stanie racjonalnie kierować swoim postępowaniem ze względu na stopień rozwoju psychofizycznego. W związku z powyższym, zdarza się że ubezpieczyciel często próbuje uniknąć odpowiedzialności, wskazując na winę rodzica w nadzorze nad dzieckiem, w związku z treścią art. 427 KC.

PATRZ PRZEPISY!**art. 427 KC (zdanie 1-sze)**

Kto z mocy ustawy lub umowy jest zobowiązany do nadzoru nad osobą, której z powodu wieku albo stanu psychicznego lub cielesnego winy poczytać nie można, ten obowiązany jest do naprawienia szkody wyrządzonej przez tę osobę, chyba że uczynił zadość obowiązkowi nadzoru albo że szkoda byłaby powstała także przy starannym wykonywaniu nadzoru.

Okoliczność, gdy rodzice nie wykonali należycie nadzoru nad dzieckiem, nie ma wpływu na zakres obowiązku odszkodowawczego kierowcy pojazdu w stosunku do dziecka. Kierowca spowodował obrażenia dziecka i kierowca ponosi odpowiedzialność na zasadzie ryzyka, nawet jeśli dziecko przyczyniło się do wypadku. Natomiast art. 427 KC nie ma w tej sytuacji zastosowania, gdyż fakt, że rodzice nie dopilnowali dziecka, które nagle wtargnęło pod samochód, nie ma znaczenia dla oceny stopnia przyczynienia się dziecka do wypadku i powstałej szkody.

To prawda, że rodzice odpowiadają za szkody wyrządzone przez ich dziecko, ale na osobie trzeciej. Może też zdarzyć się, że rodzice będą odpowiadać wobec kierowcy, w związku z wypadkiem do którego przyczyniło się dziecko, ale tylko wtedy gdy kierowca wystąpi z takim roszczeniem, np. roszczeniem o odszkodowanie za uszkodzenia jego samochodu w związku z wypadkiem (np. wgniecenia, porysowania), których nie byłoby, gdy dziecko nie wybiegło na ulicę pod jego samochód. Kierowca był zmuszony gwałtownie hamować, doszło do uderzenia (powstały wgniecenia), następnie zablokowane koła ściągnęły samochód na barierki (powstały zarysowania lakieru) itp. Będzie to odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę osobie trzeciej. Ale nie będzie to odpowiedzialność za brak nadzoru rodziców, czy za przyczynienie się dziecka do wypadku.

Jednak należy pamiętać, że wypadki, szkody na osobie trzeciej i ewentualne roszczenia wobec rodziców dziecka muszą być oceniane w odniesieniu do danego, konkretnego zdarzenia/wypadku.

Podstawa prawna:

Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 ze zm.)

Autor: Dorota Ulikowska – Prawnik/Mediator

6. Zadośćuczynienie za doznaną krzywdę

Problematyka zadośćuczynienia odgrywa szczególną rolę w prawie. Jest żądaniem dotyczącym szkód, chroni najistotniejsze prawa, takie jak życie czy zdrowie człowieka, jego cześć i honor. Każde uchybienie normom może prowadzić do powstania cierpień fizycznych lub psychicznych, czyli krzywdy, a te mogą powstać w wyniku uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia, naruszenia dóbr osobistych lub śmierci bliskiej osoby.

Pojęcie krzywdy

Krzywdą, jako pojęcie według słownika języka polskiego, oznacza szkodę moralną, fizyczną lub materialną wyrządzoną komuś niezasłużenie. Oznacza też nieszczęście lub obrazę dotykającą kogoś niesłusznie. Krzywda to jeden z rodzajów szkody niemajątkowej, która dotyka sfery psychicznej poszkodowanego (cierpienia fizyczne, psychiczne, moralne). Najczęściej krzywda wiąże się ze szkodą majątkową na osobie.

Z kolei „szkoda”, choć nie ma ustawowej definicji, jest to każdy prawnie chroniony uszczerbek w dobrach lub interesach poszkodowanego, którego doznał wbrew jego woli. Dobra i interesy są rozumiane jako wszystko to, co służy zaspokojeniu potrzeb i celów materialnych lub duchowych.

Zadośćuczynienie – pojęcie, przepisy

Pojęcie zadośćuczynienia ma szerokie zastosowanie – jest pojęciem prawnym, często występuje w języku potocznym, jest używane w psychologii, a nawet w religii. W ujęciu prawnym oznacza formę rekompensaty, wyrównania za doznaną szkodę niemajątkową.

Podstawowe przepisy Kodeksu cywilnego regulujące kwestie przyznania zadośćuczynienia

art. 445

poszkodowany może żądać zadośćuczynienia w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia

art. 446 § 4

rodzina pokrzywdzonego może żądać zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej

art 446²

rodzina poszkodowanego może żądać zadośćuczynienia za doznaną krzywdę za uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia

art. 448

poszkodowany może domagać się zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Nr artykułu z KC	Treść przepisów
art. 445	§ 1. W wypadkach przewidzianych w artykule poprzedzającym sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. § 2. Przepis powyższy stosuje się również w wypadku pozbawienia wolności oraz w wypadku skłonienia za pomocą podstępów, gwałtu lub nadużycia stosunku zależności do poddania się czynowi niezgodnemu. § 3. Roszczenie o zadośćuczynienie przechodzi na spadkobierców tylko wtedy, gdy zostało uznane na piśmie albo gdy powództwo zostało wytoczone za życia poszkodowanego.
art. 446 § 4.	Jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego (...) Sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę
art. 446²	W razie ciężkiego i trwałego uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, skutkującego niemożnością nawiązania lub kontynuowania więzi rodzinnej, sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny poszkodowanego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.
art. 448	W razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przepis art. 445 § 3 stosuje się.

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Wysokość roszczenia o zadośćuczynienie

Zadośćuczynienie ma stanowić ekwiwalent poniesionej krzywdy, powinno być adekwatne do stopnia doznanego szkody lub cierpienia, z uwzględnieniem okoliczności danej sprawy. Należy zbadać konkretny stan faktyczny, wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności mające jakikolwiek wpływ na stopień doznanego krzywdy i na tej podstawie określić wysokość zadośćuczynienia.

Główną funkcją zadośćuczynienia jest kompensacja, czyli równoważenie (łac. *compensatio*), z tego względu przyznana poszkodowanemu (lub jego rodzinie) kwota tytułem zadośćuczynienia nie może być symboliczna.

Określenie wysokości zadośćuczynienia jest trudnym zadaniem. Ma to być kwota pieniężna odpowiadająca rozmiarowi doznanego krzywdy, co jest zadaniem skomplikowanym. Należy wziąć pod uwagę fakt, że zadośćuczynienie to świadczenie całościowe i jednorazowe, a więc ma obejmować

krzywdę doznaną przez poszkodowanego w przeszłości, istniejącą w chwili obecnej, jak i krzywdę, której poszkodowany doświadczy w przyszłości w związku ze zdarzeniem.

Zadośćuczynienie ma dać poszkodowanemu odczuwalną wartość majątkową, która pozwoli na złagodzenie skutków przykrego zdarzenia, bólu, cierpienia, itp., które są niemierzalne. Powinno być adekwatne do rozmiaru doznanej krzywdy. Podczas ustalania jego wysokości należy rozważyć całokształt okoliczności sprawy, wziąć pod uwagę okoliczności istotne przy ocenie rozmiaru szkody niemajątkowej, w szczególności nieodwracalność następstw, stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu (np. kalectwo, oszpecenie), blokada psychiczna, konieczność korzystania z pomocy innych osób, niemożność uczestniczenia w życiu rodzinnym, wiek, płeć, czy cechy osobiste poszkodowanych.

Sąd orzekając o wysokości zadośćuczynienia weźmie pod uwagę w szczególności:

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Prawo do wypłaty zadośćuczynienia – okoliczności

Prawo do wypłaty zadośćuczynienia najczęściej występuje w przypadkach, gdy doszło do:

- **Uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia** (kalectwa, inwalidztwa)

Pojawia się konieczność leczenia, zmiany zawodu, całkowita lub częściowa niezdolność do pracy albo zwiększenia potrzeb życiowych lub zmniejszenia widoków na przyszłość. Do tej grupy następstw należy również pozbawienie wolności, skłonienie podstępem lub gwałtem do czynu zabronionego, wykorzystanie stosunku zależności do poddania się czynowi nierządному, i in.

- **Naruszenie dóbr osobistych człowieka**

Art. 23 KC zawiera otwarty katalog dóbr osobistych, takich jak: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza (...).

Pozew o zapłatę zadośćuczynienia

Pozew należy wytoczyć przed sąd, w okręgu którego pozwany ma miejsce zamieszkania. W przypadku żądania zasądzenia zadośćuczynienia z jednoczesnym żądaniem odszkodowania wartości tych roszczeń należy zsumować. Pozew o zapłatę zadośćuczynienia musi wykazywać winę sprawcy, szkodę niemajątkową oraz związek przyczynowy łączący krzywdę z zachowaniem sprawcy.

Powód (wnoszący pozew) musi wskazać swoje dane osobowe potrzebne sądowi do jego identyfikacji: imię i nazwisko, adres zamieszkania oraz swój numer PESEL. Należy wskazać również dane pozwanego: imię i nazwisko oraz adres zamieszkania i nr PESEL. Gdy pozwany jest osobą prawną należy podać jego firmę (nazwę) oraz siedzibę i nr KRS, REGON.

Należy wskazać wysokość dochodzonej od pozwanego kwoty zadośćuczynienia. Kwotę wartości przedmiotu spory należy zaokrąglić w górę do pełnego złotego.

Wnosząc pozew do sądu należy uiścić opłatę, gdyż brak opłaty skutkuje jego odrzuceniem. Opłata od pozwu w sprawach dotyczących zadośćuczynienia z uwagi na to, że jest to roszczenie majątkowe, będzie stanowić 5% wartości przedmiotu sporu.

Generalnie, właściwym do złożenia pozwu jest sąd rejonowy. Jednak w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa 75 tys. zł właściwy jest sąd okręgowy.

PATRZ PRZEPISY!

art. 16 § 1 KPC

Sądy rejonowe rozpoznają wszystkie sprawy z wyjątkiem spraw, dla których zastrzeżona jest właściwość sądów okręgowych

art. 16. pkt 4) KPC

Sądy rejonowe rozpoznają wszystkie sprawy z wyjątkiem spraw, dla których zastrzeżona jest właściwość sądów okręgowych o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych, oprócz spraw o alimenty, o naruszenie posiadania, o ustanowienie rozdzielnosci majątkowej między małżonkami, o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym oraz spraw rozpoznawanych

Podstawa prawna:

- Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 ze zm.)
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1805)

Autor: Dorota Ulikowska – Prawnik/Mediator